23/04/2021

“Οι Αγιορείτες, παιδί μου, είναι συνεχιστές της ακριβούς πατερικής ορολογίας”

/ Αγιορείτικα

– Σεβαστέ Γέροντα, θα θέλαμε να αναφερθείτε στο ορθόδοξο ασκητικό ήθος των Αγιορειτών πατέρων.

– Οι Αγιορείτες, παιδί μου, είναι συνεχιστές της ακριβούς πατερικής ορολογίας. Δεν υπάρχει τίποτα καινούργιο. Αυτό που δημιούργησαν οι πρώτοι Πατέρες, οι θεοφόροι και θεοφώτιστοι, αυτό συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Ο μοναχισμός ξεκίνησε από το βάθος της Αιγύπτου τον 4ο αιώνα. Μετά από τη θεμελίωση του από τον Μεγάλο Αντώνιο το μεγάλωσαν, το αύξησαν οι λεγόμενοι Ταβεννησιώτες, στην Ταβέννηση που ευρίσκονταν. Το μετέφεραν στην Παλαιστίνη, αρχικά ο Μέγας Ευθύμιος, και ύστερα ο άγιος Σάββας.

Ο άγιος Σάββας δημιούργησε τη Λαύρα, κοινόβιο μεν, αλλά υπήρχε ελευθερία προσευχής και διαίτης κατά βούληση. Κατόπιν ο Μέγας Θεοδόσιος κατήργησε την ιδιορρυθμία και εφήρμοσε την απόλυτη έννοια του κοινοβιακού συστήματος. Στη συνέχεια μεταφέρθηκε στο Βυζάντιο, αφού εκείνα τα μέρη τα είχε πλέον η λαίλαπα της ισλαμικής κατάρας αφανίσει. Δημιουργήθηκε το λεγόμενο Στούδιο με ηγεμόνα,

με αρχηγό και πνευματικό πατέρα τον Θεόδωρο, ο όποιος υπέστη τέσσερις εξορίες μαζί με πλήθος μοναχών χάριν της εικονομαχίας. Τον 10ο αιώνα, ένα μέλος της στουδιτικής αυτής γραμμής, ήταν ο Αθανάσιος ο Λαυριώτης, ο Αθωνίτης. Αυτός ο όποιος μετέφερε εδώ στον Άθωνα την ακρίβεια της συνεχείας της στουδιτικής παραδόσεως που ήταν ακριβώς η Πατερική. Έκτοτε συνεχίζει αυτή η γραμμή μέχρι σήμερα.

Τίποτα καινούργιο δεν υπάρχει, ο σκοπός είναι ένας. Ο μοναχισμός, παιδί μου, δεν είναι κάτι το όποιο είναι ανθρώπινη εκλογή η ανθρώπινη επινόησις η σκέψη η φαντασία. Ο μοναχισμός είναι πρόσκληση... και κάτι παραπάνω, έλξη. «Ουδείς δύναται ελθείν προς με εάν μη ο Πατήρ ο πέμψας με έλκυση αυτόν» (Ιωάν. 6,44). Στο πλήθος των χριστιανών λέει ο Κύριος μας: «Ουχ υμείς με εξελέξασθε, αλλ’ εγώ εξελεξάμην υμάς, και έθηκα υμάς ίνα υμείς υπάγητε και καρπόν φέρητε» (Ιωάν. 15,16). Στους μοναχούς όμως εκδηλώνει μία ιδιαίτερη πρόνοια και λέει: «Ουδείς δύναται ελθείν προς με εάν μη ο Πατήρ ο πέμψας με έλκυση αυτόν». Άρα, λοιπόν, οι μοναχοί ειλκύσθησαν από την θεία Πρόνοια με ένα σκοπό· να επαναφέρουν την ισορροπία της αν¬θρώπινης προσωπικότητας.

Η ανθρωπινή προσωπικότητα, η οποία κατασκευάσθη εξ αρχής κατ΄ εικόνα και ομοίωση του Θεού, με την πτώση διεφθάρη. Αυτή λοιπόν την προσωπικότητα «ενεδύθην άμα τη σαρκώσει του ο Θεός Λόγος». Επανέφερε πίσω ο Θεός Λόγος, την θεία Χάρη, την οποία απολέσαμε με την πτώση. Την λάβαμε όλοι οι ορθόδοξοι από το Βάπτισμα. Οι μοναχοί την λαμβάνουν κατά δύο τρόπους. Και από το Βάπτισμα και από τη μονα¬χική τους κουρά. Έκτοτε χρειάζεται η πρακτική πλέον μορφή της έμπρακτης αυταπαρνήσεως της φιλοθεΐας, οπότε αρχίζει η ενέργεια της Χάριτος και επαναφέρει τον άνθρωπο στην θέση του, στον αγιασμό.

Ο ανθρώπινος προορισμός είναι η θέωση, ο αγιασμός. Αυτός ήταν ο σκοπός της θείας ενανθρωπήσεως. «Όσοι έλαβον αυτόν, έδωκεν αυτοίς εξουσίαν τέκνα Θεού γενέσθαι» (Ιωάν. 1,12). Άρα μετ΄ εξουσίας αποκαλούν τον Θεό, Πατέρα, ειδικά οι μοναχοί, επειδή αυτοί κυρίως εφαρμόζουν, ή μάλλον ξεκινούν από την περιεκτική αποταγή. Τους ξεκολλά η θεία αγάπη από την κοινωνική υποχρέωση διά της πλήρους αποταγής. Τους κρατά μόνον στο επάναγκες της βιολογικής υπόστασης: λίγη τροφή, μία ενδυμασία και ένα κελλί για ύπνο.

Η αποταγή είναι το θεμέλιο του μοναχισμού. Όταν ξεκινήσει ο μοναχός με την ελευθερία της αποταγής που δεν είναι δεσμευμένος ο νους σε τίποτε, γυρίζει ο νους εξ ολοκλήρου προς τον Θεό, διότι η πρώτη και κυρία εντολή είναι να αγαπήσει κανείς τον Θεό «εξ όλης της καρδίας, εξ όλης της ψυχής, εξ όλης της ισχύος και εξ όλης της διανοίας» (Μάρ. 12,30).

Και δεύτερη εντολή «να αγαπήση τον πλησίον ως εαυτόν» (Μάρ. 12,31). Άρα η πρώτη και κυρία εντολή, η οποία θα μας αναβιβάσει στις θείες επαγγελίες είναι η αγάπη, η αγάπη προς τον Θεό. Μα για να αγαπήσει ο άνθρωπος τον Θεό πρέπει σιγά σιγά να αποκολλήσει από πάνω του κάθε τι που τον απασχολεί. Μέχρι που οι πατέρες έφθασαν ακόμα και τη βιολογική υπόσταση να αρνηθούν, πράγμα που καταντά να είναι σήμερα απίστευτο. Και όμως είναι γεγονός. Με την απόλυτη αυτή αποταγή και την απόλυτη έννοια της υποταγής προς το θείο θέλημα, αρχίζει η θεία Χάρις, η οποία είναι εντός ημών, να λειτουργεί.

Η θεία Χάρη είναι μεν μέσα μας, αλλά δεν έχει εξουσία εάν δεν προηγηθεί η ελευθερία της προσωπικότητας· εάν η ελευθερία της προσωπικότητας δεν κινηθεί, η Θεία Χάρις, παρόλο που βρίσκεται παρούσα, δεν λειτουργεί. Πρέπει να αποδείξει ο άνθρωπος εκουσίως τι προτιμά. Προτιμά να αγαπήσει τον Θεό και να το αποδείξει με την πράξη; Τότε λειτουργεί η θεία Χάρις, η οποία καταστρέφει τον παλαιό άνθρωπο, «τον παλιάνθρωπο», και δημιουργεί τον νέο, τον καινό, τον κατά Χριστόν, στον οποίο ενεργείται ο αγιασμός.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ από Συνέντευξη του μακαριστού Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού

Περιοδικόν ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ

Τεύχος 7,σελ. 127-134